

Nr 984

Av herr **Jonasson m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 161, angående slaktdjursavgifter, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 809 i Första kammaren)

Enligt en nu upprättad prognos beräknas ett underskott av cirka 67 milj. kronor uppstå i Föreningen Svensk kött Handels verksamhet under innevarande regleringsår. Orsaken till underskottet är till mycket stor del den kraftiga utslaktning av kor som för närvarande äger rum. Det betydande produktionsöverskott av nötkött som härigenom uppstår medför avsevärt ökade exportförluster, vilka i huvudsak föranleder det för föreningen beräknade underskottet.

Under perioden januari—oktober 1966 har koslakten uppvisat siffror som ligger cirka 10 % över siffrorna för motsvarande tid föregående år. Någon avmattning i utslaktningen kan för närvarande inte skönjas. Under den senaste tiden har slakten legat drygt 20 % högre än under motsvarande tid föregående år. Det kan nu beräknas att utslaktningen under 1966 kommer att minska kostammen med cirka 90 000 kor. Detta innebär sålunda en minskning med nära 10 % av kostammen, vilket är avsevärt mer än under de föregående åren.

Den främsta orsaken till den stora utslaktningen av kor utgör otvivelaktigt de starka farhågorna för försämrad ekonomi för mjölkproduktionen i framtiden. Dessa farhågor är med all säkerhet till mycket väsentlig del grundade på det förslag om ändrade principer för mjölkprissättningen som framlagts av jordbruksutredningen. En forcerad utslaktning som en direkt konsekvens redan nu är också i överensstämmelse med vad utredningen ansåg sig kunna förutsätta. Det heter sålunda i jordbruksutredningens betänkande (SOU 1966: 31): "Vi räknar med att de medel för omläggning av den jordbrukspolitiska målsättningen som vi föreslår skall få en betydande effekt på jordbrukarnas långsiktiga planering redan genom att våra förslag blir offentliggjorda . . ."

Det inträffade läget gör det nödvändigt att stärka Föreningen Svensk kött Handels inkomster. Åtgärder i detta syfte har övervägts inom jordbrukets förhandlingsdelegation, statens jordbruksnämnd och dennas konsumentdelegation. Enligt den förevarande propositionen nr 161 skall införselavgiftsmedel, som jordbruksnämnden äger disponera för regleringsändamål på jordbrukets område, i ökad utsträckning tillföras föreningen. Härmed avses dels vissa införselavgifter för fodermedel för regleringsåret

1966/67, dels vissa införselavgiftsmedel inom den av riksdagen fastställda normalramen av 160 milj. kronor. Enligt propositionen kan föreningen komma att tillföras ytterligare inemot 40 milj. kronor av dylika medel. I propositionen föreslås vidare att de nuvarande maximibeloppen för slaktdjursavgift för nötkreatur skall höjas till 140 kronor för djur, som efter nedslaktning väger minst 150 kg, och till samma belopp för levande djur, som vid utförsel väger minst 300 kg, samt till 80 kronor för djur med lägre vikt. Departementschefen anmäler emellertid i propositionen som sin avsikt att inte föreslå höjning av avgifterna över 120 resp. 70 kronor förrän ytterligare erfarenheter vunnits rörande produktionsutvecklingen i fråga om nötkött. Dessutom skall enligt propositionen möjligheterna prövas att försöksvis genomföra försäljning av vissa kvantiteter nötkött till nedsatt pris på den svenska marknaden.

Den sistnämnda frågan, som nu undersöks av jordbruksnämnden, är givetvis av stort intresse. Från såväl konsument- som producentsynpunkt är det angeläget att så stora kvantiteter som möjligt av de fryslagrade köttöverskotten kan avsättas på den inhemska marknaden. Realisation och prisnedsättning av frysta varor är ett normalt led i slakteriorganisationens affärsverksamhet, tillämpade givetvis i den mån marknadsförutsättningar anses föreligga. Den i propositionen diskuterade realisationen avses uppenbarligen bli av väsentligt större omfattning. Såsom t. ex. jordbruksnämnden framhållit är köttkonsumtionen i Sverige låg i förhållande till andra länder med jämförlig standard. Det är möjligt att ett realisationsförfarande av den typ som diskuteras i propositionen kan leda till en bestående ökning av den inhemska köttkonsumtionen. Vi finner det därför angeläget att en sådan försäljning kommer till stånd, om praktiska förutsättningar visar sig föreligga.

Ökad avsättning av nötkött på den inhemska marknaden minskar givetvis behovet av stöd till köttexporten. Men därmed är inte sagt att totalresultatet blir till fördel för den jordbrukspolitiska målsättningen. Såsom jordbruksnämnden konstaterat måste man räkna med att jordbrukarna vid ett realisationsförfarande av det diskuterade slaget får minskade inkomster av den ordinarie köttproduktionen. Härtill kommer att en konsumtionsökning för nötkött med all sannolikhet skulle minska fläskkonsumtionen. Jordbruksnämnden räknar med konsekvensen av minskad avsättning av fläsk på hemmamarknaden. Enligt nämnden skulle köttrealisationen kunna genomföras vid en tidpunkt då fläsk annars måste importeras. Sveriges slakteriförbund har emellertid framhållit, att samtliga beräkningar visar att betydande överskott av fläsk kommer att föreligga fram till 1/9 1967, dvs. under den period som nu är aktuell för Föreningen Svensk kötthandel.

Såsom framhållits är den nuvarande koutslaktningen av extraordinär

omfattning. En sådan utveckling har emellertid förutsatts av jordbruksutredningen som en konsekvens redan av att dess förslag blivit känt. De extraordinära exportförluster som föranledes härav bör givetvis i huvudsak täckas med andra medel än slaktdjursavgifter. Om den diskuterade köttrealisationen kan komma till stånd men visar sig medföra inkomstminskningar för jordbruket, bör naturligtvis även dessa kompenseras genom särskilda medel. Detta måste sägas vara i överensstämmelse med gällande jordbrukspolitiska målsättning sådan denna kommit till uttryck senast genom riksdagens beslut om prissättningen på jordbruksprodukter fram till den 1 september 1967.

Jordbrukets förhandlingsdelegation föreslog i skrivelse till jordbruksnämnden den 31 oktober 1966, att utöver de införselavgiftsmedel, som enligt propositionen nu skall tillföras Föreningen Svensk kötthandel, 25 milj. kronor, som influtit utöver normalramen under regleringsåret 1965/66 och tidigare år, skulle ställas till föreningens disposition. Dessa medel synes oss lämpligen böra användas för det extraordinära syfte som det här är frågan om. Vi ansluter oss sålunda till nämnda förslag av jordbrukets förhandlingsdelegation.

En höjning av maximibeloppen för slaktdjursavgifterna är även enligt vår mening nödvändig. Kungl. Maj:t bör emellertid inte bemyndigas att gå så långt upp med denna höjning som departementschefen föreslagit. Årets riksdag har tidigare medgivit, att slaktdjursavgiften för storboskap, som har en slaktvikt av minst 150 kg eller, vid utförsel av levande djur, en vikt av minst 300 kg, höjts från 60 till 80 kronor. I den då förevarande propositionen erinrade departementschefen om att ifrågavarande slaktdjursavgift höjts relativt kraftigt under de senaste åren. Sålunda var maximiavgiften för tiden den 1 juli 1959—den 30 juni 1963 30 kronor och för tiden den 1 juli 1963—den 31 december 1964 40 kronor. Enligt den nu föreliggande propositionen skulle ifrågavarande maximibelopp höjas upp till 140 kronor. Den nuvarande utslaktningssituationen är såsom framhållits en extraordinär företeelse. Det nu föreliggande överskottet av nötkött är enligt jordbruksutredningens bedömning av temporär karaktär. Redan relativt snabbt kan situationen vara förändrad, så att brist på kött uppstår. Med hänsyn till vad vi här senast anfört liksom till vårt förslag ovan om särskilda medel förordar vi, att riksdagens bemyndigande till Kungl. Maj:t får en sådan utformning, att slaktdjursavgift för nötkreatur kan få uttas med högst 120 kronor för djur, som efter nedslaktning väger minst 150 kg, och med samma belopp för levande djur, som vid utförsel väger minst 300 kg samt med 70 kronor för djur med lägre vikt. Detta förslag överensstämmer med vad jordbruksnämnden förordat.

Såväl jordbrukets förhandlingsdelegation som statens jordbruksnämnd har ansett att maximibeloppet för slaktdjursavgift för svin samtidigt bör

höjas till 50 kronor. Såsom framgår av nämndens skrivelse måste man räkna med viss ökning av exportförlusterna även vad beträffar fläsket. Dessa kan stiga ytterligare inom relativt snar framtid. Det synes oss därför riktigt att det s. k. taket i nämnda avseende fastställs till 50 kronor i överensstämmelse med förhandlingsdelegationens och jordbruksnämndens förslag.

Vi har ovan framhållit, att de extra förluster som Svensk kötthandel och jordbruket åsamkas genom den nu extraordinära utslaktningen av kor i huvudsak bör täckas på annat sätt än genom höjning av slaktdjursavgifterna. De maximigränser som vi förordar för slaktdjursavgifterna avser att utgöra beredskap i händelse av att situationen skulle förvärras ytterligare. Vi håller det för sannolikt att slaktdjursavgifterna kan hållas väsentligt under de förordade maximigränserna. Jordbruksnämnden har framhållit, att om överskottsmedel på sätt som vi förordat överförs till Föreningen Svensk kötthandel, torde man kunna underlåta att höja slaktdjursavgiften för svin och låta höjningen av slaktdjursavgiften för storboskap stanna vid beloppet 100 kronor.

Med stöd av vad sålunda anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 161 måtte

1) medge att av införselavgiftsmedel, som influtit utöver normalramen under regleringsåret 1965/66 och tidigare år, ett belopp av 25 000 000 kronor tillföres Föreningen Svensk kötthandel att disponeras i enlighet med vad ovan förordats till täckande av de förluster som den extraordinära utslaktningen av kor under innevarande regleringsår åsamkar föreningen och jordbruket; samt

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att förordna slaktdjursavgiftens maximibelopp till

vid *slakt*, räknat för hel kropp, för nötkreatur som efter nedslaktningen väger minst 150 kilogram, 120 kronor, för nötkreatur med lägre vikt 70 kronor och för svin 50 kronor, samt

vid *utförsel av levande djur* för nötkreatur, som väger minst 300 kilogram, 120 kronor, för nötkreatur med lägre vikt 70 kronor och för svin 50 kronor.

Stockholm den 6 december 1966

Bertil Jonasson (cp)

Sven Antby (fp)

Rolf Eliasson (h)